

JEGYZETFÜZETEK

Részlet

Szabó Szilárd fordítása

L[amb]. H[ouse]., 1901. augusztus 27.

Közben eszembe jutott még valami – egy aprócska *fantaisie*, mondjuk így –, egy kis ötlet, egy emberről, akit lassan elhatalmasodó félelem kísért egész életén át, hogy *valami történni fog vele*: de sejtelve sincs róla, micsoda. Élete *látszólag* nyugodt mederben, biztonságban folyik, kötelmei és foglalatosságai (mintegy a félelem *eredményeként*) igencsak kiürülnek, megrövidülnek, így az évek gyorsan múlnak, és a csapás várat magára. Mégis, „előbb-utóbb el fog jönni, el *kell* jönnie”, ebben a hitben él – és csakugyan, elmondja valakinek, egy második lelkiismeretnek, így az anekdota. „Eljön, mielőtt meghalnék, nem halhatok meg nélküle.” Végül, azt hiszem, ő, a férfi lesz az, aki megpillantja – nem a második lelkiismeret. Tényleg, nem lehetne ez a „második lelkiismeret” egy nő, aki *hozzásegíti*, hogy színről színre lássa? A nő mindig is szerette – igen, *ez az*, itt a „csinos kis” sztori; ő meg, a férfi, begombolkozik, védekezik, körülbástyázza az életét (közben egyfolytában fél, sőt a félelmét *dédelgeti*), és sohasem tudja meg, hogy szerették. Kedveli a nőt, társalog vele, bíz benne, gyakran látogatja – *la cotoie*, ami a nő titkos szenvedélyét illeti, de sose találgatja. A nő mindeközben, a kezdettől a végig, figyeli a férfi életét, olyannak látja, amilyen. Ő az, akinek a férfi elmondja a félelmeit – igen, ő a „második lelkiismeret”. A nő, magában, már a kezdet kezdetén *megérzi*, hogy a barátját félelem gyötri, és jó hozzá, nyugtatja, oltalmazza. Aztán, mondom, kiismeri az esetét a maga valójában, és anélkül, hogy beszélne róla, *sugározza* a tudást. Az évek telnek, és a nő *rájön*, *hogy az a dolog sohasem fog megtörténni*. Végül egy napon, valahogy, valamikor, szemtől szembe kerülnek vele, és akkor a nő elmondja. „Abban a nagy eseményben, amitől egész életedben rettegtél, benne rejlett a balsejtelem, hogy... – ami *már* megtörtént veled.” A férfi csodálkozik – mikor, hogyan, micsoda? „Hogy micsoda?... hát csak az, hogy *semmi* sem történt!” Erre, azt hiszem, a továbbiakban, hogy a csinos kis sztori kikerekedjék, elengedhetetlen, hogy a férfi *LÁSSA*, hogy megértse. A nő mindig is szerette őt – és *ennek* kellett volna megtörténnie. De már késő – a nő halott. Később, azt hiszem, legalább egy idő múlva, a nő halála után, rá kell jönnie. A nő már haldoklik, vagy beteg, amikor elmondja neki. A férfi *ekkor* *NEM* látja, nem érti – vagy csak úgy tesz, ráhagyja, hogy ért belőle valamit, szomorkásan, hogy persze, *lehet*: mármint lehet, hogy nem történt semmi. A férfi visszavonul; a nő nincs többé; halott. *Az*, amit elmondott neki, valami úton-módon, igazsága révén, sóvárgást kelt benne a nő iránt, megkívántatja vele, *határozottan* kívánja, egyre jobban. De a nő nincs többé, elvesztette, és *ekkor* érti meg maradéktalanul, amit mondani akart neki. Szerette őt. (*Az OLVASÓNAK is így, ebben a pillanatban kell megértenie.*) Hitvány páncélzatában, begubózva, soha nem is érthette. *Ez* volt hát, ami megtörténhetett volna, és ami *valóban* megtörtént, csupán annyi, hogy nem történt meg.